

Občania ČSDR pred voľbami v SR

Ladislav Kováč

Podľa prieskumu šesťdesiat percent občanov SR naďalej tvrdí, že by v referende o osude Československa bolo hlasovalo proti jeho rozdeleniu. Nevieme, koľkí z nich sa považujú aj za občanov Československej duchovnej republiky (ČSDR), imaginárneho spoločenstva, ktorého reálnym vyjadrením je Duchovný parlament. Môžeme však predpokladať, že veľa občanov SR si želá udržanie spoločného ekonomického a jednotného kultúrneho priestoru s ČR. Tí by mali vedieť, že v SR existuje politická strana, pre ktorú sú nadštandardné vzťahy medzi SR a ČR súčasťou politického programu.

Netreba zabudnúť na lekcii z volieb 1992: šesť strán a hnutí v SR predstúpilo pred voličov s programom chrániť ohrozenú federáciu. V predstavách o ekonomickej reforme boli si tiež blízke. No nedokázali sa zjednotiť do jednej strany, ba ani vytvoriť volebnú koalíciu. Dôsledok bol - bez prehánania - tragický: Časť dezorientovaných voličov dala hlas jednej organizácii, časť druhej atď. - nakoniec ani jedna zo šiestich neprekročila päťpercentný prah a nedostala sa do parlamentov. Predstavme si, že by tieto prepadnuté hlasy boli bývali odovzdané jedinej, v oboch republikách pôsobiacej strane, ktorá by sa po voľbách stala v Československu najsilnejšou a určovala ďalšie smerovanie štátu. HZDS, SNS a SDĽ by boli mali o 15 poslancov menej. Pätnásť profederálnych poslancov by bolo znemožnilo odhlasovanie ukončenia federácie, takže by bolo vypísané referendum. Vo federálnej vláde niekoľko slovenských profederálnych ministrov by bolo možno zabránilo tej smutno-smiešnej hre mačky s myšou, ktorú bravúrne predviedol Klaus na Mečiarovi. Česi a Slováci by sme sa naďalej tešili zo spoločného štátu.

Ostávame nepoučiteľní?

Bohužiaľ áno. Aspoň tí medzi nami, čo majú ambície stať sa politikmi.

Donkichotovská figúrka: Hnutie za prosperujúce Česko+Slovensko. Keď sme s jeho iniciátormi pred ich vstupom na politickú šachovnicu hovorili, zhodli sme sa, že by sa mali pripojiť ku Demokratickej strane. Nestalo sa tak - vraj sa k nim funkcionári DS správali povýšenecky a tak sa naši bojovníci za prosperitu urazili. Proti veterným mlynom tiahnu odhodlane sami. Aj by to bolo trochu k smiechu, keby prieskum neukazoval, že majú medzi voličmi dve percentá priaznivcov. Dve percent, to sú traja poslanci parlamentu. Ak sa námesační voliči, očarení snom obnovenom prosperujúcom Československu, do volieb neprebudia, o dvoch zvýšia počet poslancov HZDS a jedného darujú SDĽ...

Urazenosť už dvakrát poškodila slovenskú demokraciu. Prvý raz pri jednaní o volebnej koalícii medzi ODÚ a ODS v roku 1992. Podľa polooficiálnej verzie, pri rokovaní Václav Klaus kládol prehnané požiadavky a správal sa arogantne a tak sa delegácia ODÚ pobrala preč. Ibaže uraženosť nepatrí do politiky. Koho príroda obdarila

vlastnosťou urážať sa, môže - podľa situácie - pôsobiť hrdinsky; dôstojne; detinsky; smiešne. Táto vlastnosť ho však diskvalifikuje pre profesiu politika.

Urazenosť zapríčinila, že statoční a zaslúžili muži (a žena, dodajme pre úplnosť), ktorí ako predstavitelia VPN a ODÚ niesli na sebe ťaž ponovembrovej politiky vo vládných a parlamentných funkciách a po krachu vo voľbách 1992 premenili ODÚ na stranu s nešťastným názvom (Strana konzervatívnych demokratov), túto stranu opustili, keď sa personálne nevyvíjala podľa ich predstáv a vytvorili čudo, aké svet dosiaľ nepoznal: „Stálu konferenciu Občianskeho inštitútu“ (SK OI). Po jednom čude nasledovalo ďalšie: predstavitelia SK OI sa chcú dostať do parlamentu na kandidátke inej politickej organizácie, KDH. Nepoučiteľní: z nepolitických politikov sa odsúdili na politických nepolitikov.

Takže: Ľudia, ktorí bojovali za zachovanie Československa, chcú pomôcť vo voľbách 1994 získať hlasy voličov v prospech KDH, strany, ktorá s demontážou Československa začala a za jeho rozpad nesie rovnakú zodpovednosť ako HZDS. Ich menom mohol predseda KDH povedať novinárom: „So SK OI nás spojuje to, že nemáme resentimenty za Československom.“

Takže: Ľudia, ktorí hlásali prioritu občianskeho princípu pred národným, dnes občanom zamlčujú, že KDH, pokiaľ v ňom dominuje fundamentalistické krídlo, je stranou konzervatívne religióznou a nacionalistickou. Predseda KDH sa „pre pracovnú zaneprázdnenosť“ nezúčastnil osláv Slovenského národného povstania - treba lepšieho dôkazu (po koľký raz už?!), že v čele KDH sú novoľudáci? Priateľom zo SK OI to nevadí - nevyslovili údiv, ani neprotestovali.

Predstavitelia SK OI ako by zabudli, že k rozpadu ČSFR prispela nielen Čarnogurského utkvelá idea, že „neskazené“ Slovensko treba chrániť pred českou sekularizovanou kultúrou, ale aj jeho bájky o „sociálnom hospodárstve“, ktorými KDH odmietalo radikálnu ekonomickú reformu. Nevadí im, presvedčeným liberálom, že vodca KDH vyhlásil liberalizmus za nového nepriateľa po komunizme. Vedenie KDH neraz v minulosti vyjadrovalo svoju nechúť k „neznabožskému“ Západu. Čo sa zmenilo? Slová. Lenže „podľa skutkov poznáte ich“. I tých najnovších: Len pred pár dňami minister za KDH Július Brocka na káhirskej konferencii o populácii nepostavil sa na stranu západných delegácií za rozumný návrh na plánované rodičovstvo a kontrolu pôrodnosti. Svojím stanoviskom proti slobode ženy sa Slovensko - reprezentované na svetovom fóre nie predstaviteľom HZDS ale KDH! - opäť ocitlo v „dôstojnej“ spoločnosti: medzi zaostalými krajinami latinskej Ameriky.

Existuje alternatíva?

Áno. Demokratické sily, ktoré si, na rozdiel od KDH a SK OI zachovávajú „resentimenty za Československom“, vytvorili Demokratickú stranu. Tá sa prihlásila k ideálom, na ktorých spočívala ČSR, dištancuje sa od Tisovho Slovenského štátu a SR považuje za pokračovateľa Československa. Demokratická strana je opäť tou stranou, ktorá po vojne r. 1946 zvíťazila v prvých slobodných voľbách.

Neoddáva sa utópiám: Vie, že rýchle obnovenie Československa je nemožné. Zároveň však vie, že je pre SR životne dôležité, aby si s ČR zachovala spoločný ekonomický priestor. V parlamente by chcela presadzovať, aby parlament SR zosúladil svoje zákony so zákonmi ČR a aby vláda SR koordinovala s vládou ČR svoju ekonomickú, zahraničnú a obrannú politiku. Je za tým jedno presvedčenie: Iba vtedy, keď bude Slovensko štátom prosperujúcim a demokratickým, bude môcť ako rovnocenný partner navrhnúť ČR nejakú formu politickej reintegrácie, ktorá by prípadne mohla predchádzať spoločnú integráciu do Európskej únie.

Čo robiť?

Tento článok je informáciou, nie návodom. V slobodnom rozhodovaní by voliči, bezohľad na to či sú pravej alebo ľavej orientácie, na jedno zabudnúť nemali: Tak ako voľby 1992, i voľby 1994 sú pre Slovensko voľbami osudovými. V týchto voľbách už nejde o spoločný štát, ale o geopolitické zaradenie Slovenska - hrozí mu izolácia od Západu a presun do gravitačnej oblasti Ruska. Ak sa vládna moc dostane opäť do rúk ľudí, ktorí za demagógiu a populizmus skrývajú svoje neznalosti práva a ekonómie, nekompetentnosť a komplexy menejcennosti, ak sa k nim pripoja komunistickí pohrobkovia, ktorým síce vzdelanie nechýba, ale ktorým chýba stálosť v názoroch a charakter, nebude dobre. Demokratický svet k nám stratí dôveru. Zahraničná pomoc sa obmedzí, investície zastavia. Ekonomické tlaky prinútia Slovensko urobiť jediný možný krok, ten čo nedávno z nutnosti museli urobiť Ukrajina a Bielorusko: priklonenie sa k Rusku. Tomu Rusku, ktoré sa zmieta v hmotnom a duchovnom chaose a kde hrozí nebezpečenstvo nastolenia autoritatívneho režimu.

Toto je hlavný dôvod, prečo je treba zastaviť nebezpečné ekonomické a kultúrne vzdŕaľovanie sa medzi SR a ČR. Obrazne povedané, v rodine európskych štátov by ČR a SR mali ostať jednovaječnými dvojčatmi. To však bude možné len vtedy, ak v parlamente a vo vláde SR budú ľudia, ktorí budú presadzovať, aby Slovensko išlo cestou tých istých reforiem, aké úspešne realizuje skúsenejšia ČR. Tento fakt by mal určovať prioritu slovenského racionálneho voliča.

Do volieb 1992 vstupovalo desať percent racionálnych voličov. Dnes je ich určite viac. Ak zopakujú chybu z volieb 1992 a ich voličské hlasy sa rozptýlia medzi viaceré strany, 15-20 demokratických poslancov, oddaných myšlienke československej vzájomnosti a spolupráce, sa do parlamentu nedostane. Ďalšie predčasné voľby už nebudú. Štyri roky sa budeme bezmocne prizerať, ako sa rozširovaním trhliny na moravsko-slovenských hraniciach nie iba rozpadá spoločná vlasť, ale i znižuje nádej, že sa Slovensko raz stane súčasťou prosperujúcej demokratickej Európy.